

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล
กับประสิทธิผลของทีมการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน
เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9

ชื่อและนามสกุล นางสาวลักขณ์ จินดาดี

แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล

สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร. ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข
2. อาจารย์ นาวาเอกหญิง ดร. ธนพร แยมสุดา

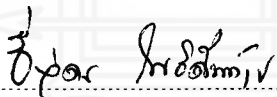
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

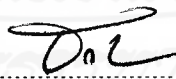
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อาภาพร เผ่าวัฒนา)

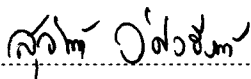
กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข)

น.อ. นพ. ดร.

กรรมการ

(อาจารย์ นาวาเอกหญิง ดร. ธนพร แยมสุดา)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผลกับประสิทธิผล
ของทีมการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9

ผู้วิจัย นางสาวลักขณ์ จินดาดี รหัสนักศึกษา 2495100550

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร. ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข (2) อาจารย์ นาวาเอกหญิง ดร. ธนพร แยมสุดา

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล และประสิทธิผลของทีมการพยาบาลในหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผลกับประสิทธิผลของทีมการพยาบาลในหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในลักษณะเป็นทีมการพยาบาลในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9 จำนวน 279 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ประสิทธิภาพของทีมการพยาบาล ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนที่ 2-4 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.91, 0.98 และ 0.93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการ และประสิทธิผลของทีมการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9 อยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย และภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของทีมการพยาบาลในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.476$ และ $r = 0.557$) ดังนั้นจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนคุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย และคุณลักษณะผู้ตามที่มีประสิทธิผลของพยาบาลประจำการอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ ประสิทธิภาพ ทีมการพยาบาล ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล
โรงพยาบาลชุมชน

Thesis title: The Relationships Between Effective Leadership, Effective Followers, and the Effectiveness of Nursing Teams at Community Hospitals, Public Health Inspection Region 9

Researcher: Mrs. Saovaluk Jindadee; **Degree:** Master of Nursing Science (Nursing Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr.Chuenjit Potisupsuk; (2) Captain Dr.Thanaporn Yaemsuda; **Academic year:** 2011

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level of effective leadership of head nurses, effective followers, and the effectiveness of nursing teams, according to the perception of nurses who worked in in-patient units at community hospitals, public health inspection region 9; and 2) to examine the relationships between effective leadership of head nurses, effective followers, and the effectiveness of the nursing team.

The sample consisted of 279 staff nurses, selected from in-patient units at community hospitals, public health inspection region 9 by using the stratified random sampling technique. Questionnaires were used as research tools and comprised four sections: personal data, effective leadership, effective followers, and the effectiveness of nursing teams of staff nurses. These questionnaires were tested for content validity by five experts. The Cronbach alpha reliability coefficients of the second to the fourth sections were 0.91, 0.98, and 0.93 respectively. The statistical devices used for data analysis were percentage, median, mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation coefficient.

The results of this study were as follows: 1) Staff nurses rated effective leadership of their head nurses, their effective followers and the effectiveness of nursing teams at the high level. 2) Effective leadership of head nurses and effective followers correlated significantly and positively with the effectiveness of nursing teams at the moderate level ($r = 0.476$, $p < 0.05$ and $r = 0.557$, $p < 0.05$ respectively). Therefore, effective leadership of head nurses and effective followers of staff nurses should be promoted and supported continuously.

Keywords: Effectiveness, Nursing team, Effective leadership, Effective follower, Community hospital.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ นาวาเอกหญิง ดร. ธนพร แยมสุดา อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้มีวิญญูณความเป็นครู อดทน เสียสละเวลา รักการสอน การแนะนำ การให้ คำปรึกษา ติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นและเมื่อมีอุปสรรคก็ได้ให้กำลังใจ คำชี้แนะ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความรู้การทำวิทยานิพนธ์อย่าง ถ่องแท้ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และพัฒนางานวิจัยในหน่วยงานได้ จึงขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะใน การปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล กลุ่มการ พยาบาลของโรงพยาบาลทั้ง 11 แห่ง ที่กรุณาให้โรงพยาบาลเป็นแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลและ ขอขอบคุณพยาบาลประจำการทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางศิริพร รักวงษ์ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเขาสมิง จังหวัดตราด ที่สนับสนุน ส่งเสริมผู้ได้บังคับบัญชา เปิดโอกาสและให้คำชี้แนะในการศึกษา ทางไกล ให้กำลังใจเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค รวมถึงผู้ประสานกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาล ต่างๆ ที่ส่งเสริมการศึกษา คัดคว้างานวิจัยทางวิชาชีพพยาบาล และขอขอบคุณงานสารสนเทศ โรงพยาบาลเขาสมิงที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือด้านอิเล็กทรอนิกส์และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณเพื่อนๆสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล รุ่นที่ 2 คณาจารย์ และเลขานุการ ทุกท่านในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และทุกท่านที่มีพระคุณทางการศึกษาและมิได้เอ่ยนามมาไว้ ณ โอกาสนี้

เสาวลักษณ์ จินดาดี

ธันวาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย	5
วัตถุประสงค์	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
โรงพยาบาลชุมชน	13
ประสิทธิผลของทีมการพยาบาล	17
ผู้นำที่มีประสิทธิผล	33
ผู้ตามที่มีประสิทธิผล	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล กับประสิทธิผลของทีมการพยาบาล	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
วิธีการสร้างเครื่องมือ	61
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	62
การรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย	63

สารบัญ (ต่อ)

การวิเคราะห์ข้อมูล	64
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9	67
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล และประสิทธิผลของทีมการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9	69
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผลและประสิทธิผล ของทีมการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
สรุปการวิจัย	83
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	106
ข หนังสือขออนุมัติผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	108
ค เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	114
ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	116
ประวัติผู้วิจัย	125

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงการรวบรวมแนวคิดการประเมินประสิทธิผลของทีม	27
ตารางที่ 3.1 แสดงการคำนวณกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ	58
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการ สาธารณสุขที่ 9 การจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลประวัติผู้วิจัย	67
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของประสิทธิผลของทีมการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9	69
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของทีมการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชนเขตตรวจราชการ สาธารณสุขที่ 9 จำแนกตามรายชื่อ	70
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9 จำแนกตามโดยรวมและรายด้าน	72
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการที่ 9 จำแนกตามรายชื่อ	73
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล ของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9 จำแนกตามโดยรวมและรายด้าน	78
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล ของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 9 จำแนกตามรายชื่อ	79
ตารางที่ 4.8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับประสิทธิผลของทีมการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการ สาธารณสุขที่ 9	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ภาวะผู้ตามที่มีประสิทธิผล กับประสิทธิผลของทีมการพยาบาล	7
ภาพที่ 2.1 แบบภาวะผู้ตาม	47
ภาพที่ 3.1 แสดงแผนภูมิการคำนวณขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้น	58

